

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave HMS (ING3038)

ING3038-BAC-2021-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	28-01-2021 09:00	Termin:	2021 VÅR
Sluttdato:	21-05-2021 12:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave		
SIS-kode:	203 ING3038 1 BAC 2021 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Navn:	Sondre Martin Angeltveit
Kandidatnr.:	204
HVL-id:	238176@hvl.no

Informasjon fra deltaker

Tittel *:	Veien mot sertifisering etter ISO 14001 for Akasia
Antall ord *:	8192
Engelsk tittel *:	The road to certification according to ISO 14001 for Akasia

Sett hake dersom **Ja** **Egenerklæring *:** **Ja**
besvarelsen kan brukes **Inneholder besvarelsen** **Nei**
som eksempel i **konfidensielt**
undervisning?: **materiale?:**

Jeg bekrefter at jeg har **Ja**
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn: Enmannsgruppe
Gruppenummer: 5
Andre medlemmer i Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe
gruppen:

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Ja, Akasia AS

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Veien mot sertifisering etter ISO 14001
for Akasia

The road to certification after ISO 14001
for Akasia

Sondre Martin Angeltveit

ING3038 Bacheloroppgave HMS

Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap/Institutt for
Ingeniørfag/Kvalitets- og HMS-ingeniør

Sigurd Håkonsen

21.05.2021

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle

kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Veien mot sertifisering etter ISO 14001 for Akasia

Bachelorprosjekt utført ved

Høgskulen på Vestlandet – Kvalitets- og HMS-ingeniør

Av: Sondre Martin Angeltveit

Kandidatnummer 204

BACHELORPROSJEKT

Studenten(e)s navn: Sondre Martin Angeltveit

Linje & studieretning: Kvalitets- og HMS-ingeniør

Oppgavens tittel: *Veien mot sertifisering etter ISO 14001 for Akasia*

Oppgavetekst:

Oppgaven er å lage et ledelsessystem for Miljø hos Akasia kirke og gravplass AS. Dette er for å oppfylle kravene til ISO 14001. Dette vil bli gjort i et enkelt område av bedriften; «Drift og Landskap».

Dette skal bli gjort først med en samsvarsanalyse for å deretter bygge opp ledelsessystemet for Miljø.

Endelig oppgave gitt: 26.02-21

Innleveringsfrist: Fredag 21.mai 2021 kl. 12.00

Intern veileder: Sigurd Håkonsen

Ekstern veileder: Kenneth Jansen

emailadresse:

ING 3038

Kandidatnummer 204

21.05.2021

Kenneth.Jansen@akasia.no

**Godkjent av
studieansvarlig:**

Freddie Henningsen

22.04.21

Dato:

Forord

Denne bacheloroppgaven tar for seg oppretting av et miljøstyringssystem etter ISO 14001:2015 for Akasia landskap og gravplass. Målet er at Akasia skal ha et godt grunnlag for å sertifisere seg hos et sertifiseringsselskap, dersom de ønsker det.

Jeg ønsket å skrive en oppgave innen en av de tre hovedsertifiseringene innen K-HMS, og etter samtaler med Akasia kom vi frem til at de hadde et ønske om gjennomgang og etablering av miljø, ISO 14001:2015. Nå som klimakrisen er høyst relevant er det veldig interessant og se hva man kan få til med å opprette et system for håndtering av eget klimaarbeid.

Vil gjerne takke Kenneth Jansen og Ingebrigt Norbakken i Akasia for å ha tatt godt imot meg og spesielt til Kenneth for gode tips på våre ukentlige møter. Vil også takke Grethe Skålvik Hope som er avdelingsleder for landskap og gravplass avdelingen for hjelp med informasjon om bedriften når jeg har trengt det. Og ikke minst en takk til veileder Sigurd Håkonsen for god hjelp med oppgaven og områder for forbedring!

Sted/dato:

Sondre Martin Angeltveit

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Innledning.....	2
Standaren ISO14001:2015	3
Metode.....	5
Samsvarsanalyse	5
Resultatene for samsvarsanalysen.....	5
Oppbygningen og kravene til ISO 14001.....	6
4.1 Forstå organisasjonens og organisasjonens kontekst.....	6
4.2 Forstå interessepartiers behov og forventninger	6
4.3 Bestemme omfanget av ledelsessystemet for miljø.....	6
4.4 Ledelsessystem for miljø.....	6
5.1 Lederskap og forpliktelse	6
5.2 Miljøpolicy.....	7
5.3 - Organisasjonens roller, ansvar og myndighet.....	7
6.1-6.1.4 Tiltak for å ta hensyn til risikoer og muligheter, miljøaspekter	7
6.2-6.2.2 Miljømål og planlegging for å nå dem	8
7.1 Ressurser	8
7.2 Kompetanse	9
7.3 Bevisstgjøring	9
7.4-7.4.3 Kommunikasjon	9
7.5.1-7.5.3 Oppretting, oppdatering og styring av dokumentert informasjon.....	9
8.1 Planlegging og styring av drift.....	9
8.2 Beredskap og innsats	9
9.1.1-9.1.2 Overvåkning, måling, analyse og evaluering	10
9.2.1-9.2.2 Intern revisjon.....	10
9.3 Ledelsens gjennomgang.....	10
10.1 Generelt	10
10.2 Avvik og korrigerende tiltak	10
10.3 Kontinuerlig forbedring.....	11
Videre bruk av systemet.....	12
Konklusjon.....	13

Sammendrag

Målet med denne bachelorrapporten er at Akasia skal ha et godt grunnlag for å kunne sertifisere seg etter ISO 14001 miljøstyring standarden.

Dette blir gjort ved å starte med en samsvarsanalyse hvor man avdekker om deres miljø og miljøstyringssystemer samsvarer med kravene og retningslinjene som er lagt til grunn i standarden. Dette avdekker hva som må gjøres og lages, før de kan kontakte et sertifiseringsorgan for å utarbeide sertifiseringen.

Det ble bestemt på et tidlig tidspunkt at det skulle settes søkelys på en del av bedriften, Akasia landskap og gravplass, siden bedriften består av mange forskjellige avdelinger, med varierende miljøsystem. Akasia kan da vurdere hva de ønsker og gjøre i etterkant.

Det ble deretter arbeidet med å gå systematisk igjennom kravene i ISO 14001 oppimot Akasia sin landskapsavdeling, kirke og gravplass, ved å lage nye prosesser og dokumenter for å dekke kravene til ISO 14001. Avdelingen dekket ikke mange av kravene i henhold til ISO 14001 og det meste måtte lages fra bunnen av. Under oppbygningen kom det frem at Akasia arbeidet godt med sitt miljøarbeid og kunne ha god nytte av å sette dette i system, slik som de allerede har gjort i sin renholdsavdeling.

Under risikoanalysen som ble utført finner man ikke store risikoer for miljøpåvirkning, men noen enkelt områder som Akasia bør legge merke til og arbeide med.

Selv med et godt miljøstyringssystem i bunnen, er den viktigste delen med miljøarbeidet kontinuerlig forbedring og arbeid med intern og ekstern miljøkultur.

Alle dokumentene og prosessen vil bli gjennomgått i rapporten.

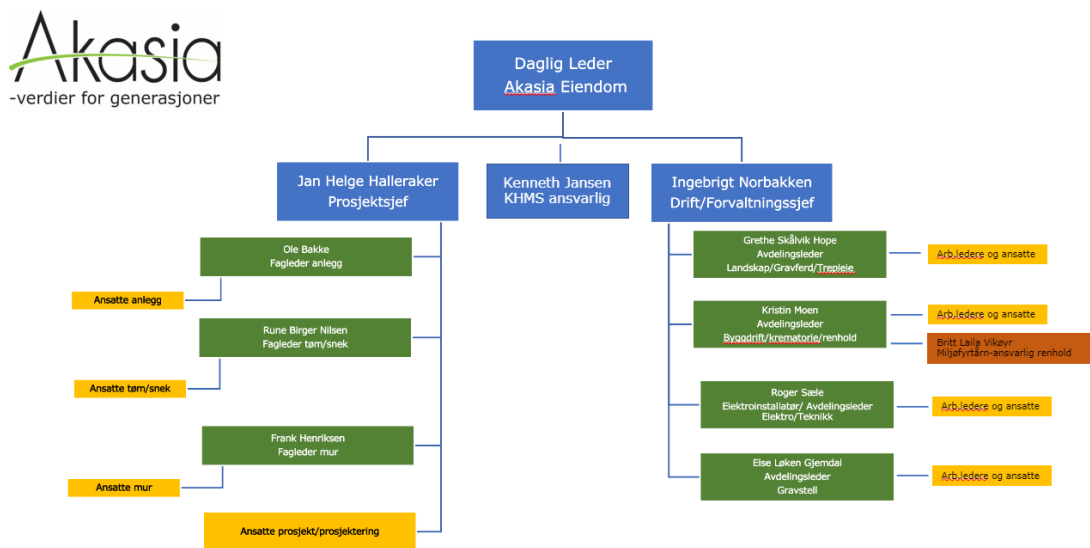
Innledning

Målet med denne oppgaven er at Akasia skal kunne ha et godt grunnlag for å kunne sertifisere seg etter miljøstandarden ISO 14001:2015.

Ifølge klimamålet etter Parisavtalen ønsker Norge å redusere klimagassutslippene sine med minst 50% innen år 2030. ¹Hvordan kan man hjelpe til med å nå dette målet, og hva trenger man for å bygge opp et miljøstyringssystem i en bedrift? Hva kan hjelpe det felles målet om å begrense trykket på klimaet?

Akasia konsernet består av to forretningsområder, disse er barnehager og eiendom.

Denne rapporten omhandler bare Akasia eiendom som består av ca. 120 medarbeidere som dekker et bredt fagmiljø innenfor bygg og anleggsfagene. Disse er eiendomsforvaltning, prosjektering, prosjekt og byggeledelse, renhold, service og drift.

Figur 1. Organisasjonskart Akasia

Etter at det ble klart at vi ønsket å utarbeide et miljøstyringssystem etter ISO 14001 for bedriften, ble det enighet om å avgrense opprettelsen av et styringssystem til å bare omhandle Akasia kirke og gravplass, med sine ca. 40 medarbeidere. Dette grunnet, at det å lage et felles system for alle de forskjellige fagområdene i Akasia, under den korte tiden, virket å være litt i overkant komplisert, ettersom de driver med ganske forskjellige fag. Målet er at Akasia eiendom skal etter prosjektet, kunne ha et godt

¹ Ref 3 regjeringen.no

miljøstyringssystem i bunnen for en av sine avdelinger, der de enkelt kan kopiere og utvikle om de senere ønsker å sertifisere hele, eller andre deler av bedriften.

Renholdsavdelingen er allerede sertifisert under miljøfyrtårn og har derfor et godt miljøstyringssystem i dag, hvor de resterende avdelingene ikke er sertifisert eller under et spesifikt miljøstyringssystem.

Ved å opprette et miljøstyringssystem for Kirke og gravplass kan bedriften få en god grunnmur til å sette miljøarbeidet sitt i system i flere avdelinger i bedriften. De har da også mulighet til å kunne ekspandere miljøstyringssystemet sitt ved å bygge på miljøstyringssystemet som ligger i grunn, da enten for Miljøfyrtårn eller ISO 14001 om de ønsker dette.

Standarden ISO14001:2015

ISO (International organization for standardization) er en uavhengig internasjonal organisasjon som utvikler standarder for å sikre kvalitet og sikkerhet til produkter og prosedyrer innen arbeidslivet. Standardene er utviklet av eksperter innen sine felt, og gir en fordel med at den er generell og derfor lik uansett hvor i verden den brukes.

ISO 14001:2015 er den internasjonale standarden for miljøstyring. Standarden er utviklet for hvilken som helst bedrift med tanke på størrelse og har som hovedoppgave og redusere den negative effekten en bedrift eventuelt kan ha på miljøet. Den tar for seg et bredt spekter av miljørelaterte handlinger som energibruk, avfallshåndtering og etterfølgelse av lovkrav og reguleringer.

Hensikten med å sertifisere seg etter ISO 14001 er mangfoldig, mest av alt vil det hjelpe å bidra til at bedriften får et godt grunnlag for å drive med miljøstyring og ha kontroll over sine miljøaspekter. Dette kan føre til både økonomisk gevinst, annerkjennelse for miljøarbeid og konkurransemuligheter.

Etter endt sertifisering mottar bedriften et sertifikat som bevis på at bedriften er sertifisert opp imot miljøstandarden. Det vil også gjøre bedriften søkbar i en nasjonal database hvor alle bedrifter som innehar denne standarden listes opp. Sertifiseringen er gyldig i 3år før den må gjennomføres på nytt med de samme barometrene som standarden innebærer.

Selve sertifiseringen utføres av et uavhengig sertifiseringsorgan som i hovedsak ofte kun driver med sertifiseringer.

ISO 14001 benytter PUKK-metodikk (Planlegg-utfør-kontroller-korriger)²

Dette er en metodikk som overordnet viser hvordan gjennomføringen av miljøstyringssystemet skal utformes.

Planlegg:

Bedriften planlegger hva de ønsker og oppnå med deres miljøstyring gjennom en evaluering og gjennomgang av viktige miljøaspekter hos bedriften.

Utfør:

Innfører miljøstyring i bedriften på alle plan.

Kontroller:

Bedriften kontrollerer regelmessig om miljøstyringssystemet virker etter sin hensikt og at målene bedriften har satt seg treffes.

Korriger:

Dersom man avdekker feil eller mangler under kontrollen, korrigerer man for å forbedre miljøstyringssystemet.

Systemet beskriver en kontinuerlig prosess der man hele tiden prøver å forbedre sitt system og dermed sitt miljøarbeid. Det er aldri en målstrek for miljøarbeid.

² Ref 1 standard.no

Metode

Samsvarsanalyse

En samsvarsanalyse brukes for å undersøke hvor bedriften sitt system ligger, i forhold til hvordan ønsket system skal være. På den måten kan bedriften finne ut av hva de må gjøre for å få samsvar mellom hvordan faktisk situasjon er og ønsket situasjon.

Analysen av Akasia ble utført ved at jeg gikk igjennom hvert enkelt punkt i ISO 14001 standarden og undersøkte i bedriftens interne systemer hvor vidt det er samsvar mellom punktene og deres system. Den undersøker alt fra interne krav, til lover og forskrifter. Punkter som ikke samsvarer, blir vurdert og kommentert med en ønsket handling for å få ønsket samsvar.

Hele analysen ligger under vedlegg 1.

Resultatene for samsvarsanalysen

Ettersom bedriften sin renholdsavdeling er sertifisert under Miljøfyrtårn, har denne delen av bedriften et meget bra miljøstyringssystem, og de fleste elementer fra ISO 14001 er fulgt.

Denne sertifiseringen virker som den, for det meste, bare omhandler den spesifikke avdelingen og i resten av bedriften er det et manglende miljøstyringssystem. Bedriften virker å være opptatt av miljøet og har prosesser og tanker rundt miljøutfordringene, men mangler å få satt dem i system.

Det er veldig lite som samsvarer med det eksisterende systemet og standarden.

Etter endt analyse ble det derfor besluttet at det skulle kun utarbeides et miljøstyringssystem for bedriftens landskapsavdeling, kirke og gravplass, der bedriften kan innføre og enkelt omorganisere, på styringssystemet, om de ønsker å innføre det i andre avdelinger i bedriften.

Oppbygningen og kravene til ISO 14001

Vi vil her ta for oss alle punktene i standarden og forklare hva som har blitt gjort. Dokumentene som er laget for å dekke kravene til ISO 14001 har blitt laget ved å først beskrive hensikt, for å så avklare hvem som har ansvar for føringen og ofte etterfulgt av metode. Ikke alle dokumentene kan bli laget korrekt ved å følge denne metoden, og er da laget på en annen måte.

4.1 Forstå organisasjonens og organisasjonens kontekst

Det ble her sett på hvilke interne og eksterne faktorer bedriften må ta hensyn til, når de skal utarbeide sitt miljøstyringssystem. Disse ble ført opp med en forklaring på hvorfor dette er viktig for bedriften, og er et godt grunnlag på videre arbeid med styringssystemet, om hva man må ta hensyn til når man lager miljømål, risikoer og muligheter for bedriften.

4.2 Forstå interessepartiers behov og forventninger

Dette punktet er for å bestemme hvilke parter som kan ha interesse for Akasia sitt miljøstyringssystem og miljøarbeid. Det ble her funnet frem til hvilke parter dette er og beskrevet forventningene eller behovene disse partene kan ha.

4.3 Bestemme omfanget av ledelsessystemet for miljø

Under dette punktet skal man bestemme hvem og hva miljøstyringssystemet omhandler. Dette kommer frem i dokumentet.

4.4 Ledelsessystem for miljø

Her beskrives det hva bedriften skal utføre for å innføre ledelsessystem for miljø.

5.1 Lederskap og forpliktelse

Dette punktet handler om hvordan den øverste leder i bedriften bør møte standarden og sikre en god gjennomførelse av både innføring og opprettholdelse av standarden. Det beskrives med forskjellige viktige punkter som lederen skal følge.

5.2 Miljøpolicy

I dette punktet skal bedriften fastsette deres policy på deres miljøarbeid. Dette skal være dokumentert og tilgjengelig for de partene som måtte ønske det. Miljøpolicyen er viktig for å vise hva planen og målet for miljøarbeidet er. Jeg utarbeidet en miljøpolicy som et forslag til Akasia, hvor de kom tilbake med et eget forslag de følte passet bedre med deres visjoner og mål.

5.3 - Organisasjonens roller, ansvar og myndighet

Her beskrives det hvordan den øverste leder skal sikre at ansvar og myndighet tildeles og kommuniseres i organisasjonen.

6.1-6.1.4 Tiltak for å ta hensyn til risikoer og muligheter, miljøaspekter

Dette punktet handler om at bedriften må bestemme hvilke risikoer de har i forhold til de miljøaspektene bedriften står oven for.

Det ble her utarbeidet en risikoanalyse med tilhørende forslag om tiltak for å redusere risikoen for vesentlige miljøaspekter.

Risikoene ble analysert ved å bruke frekvens og konsekvens klasser, for å så føre de inn i en risikomatrix for oversikt. Når man har kartlagt hver enkelt hendelse får man et bedre innblikk i hvilke risikoer man bør prioritere og hva som kan være de største risikoområdene.

Frekvens og konsekvensklassene som ble brukt:

Frekvens:

Ofte (0-2uker)	5
2uker-6mnd	4
6mnd-1år	3
1-10år	2
Sjeldent 10+ år	1

Konsekvens:

Veldig alvorlig (Tap av liv/ store miljøpåvirkninger)	5
	4
Alvorlig	3
	2
Mindre alvorlig	1

Risikomatrise:

Risikomatrise:		Frekvens: 0-2uker	2uker-6mnd	6mnd-1år	1år-10år	10år+
Konsekvens		5	4	3	2	1
Mindre alvorlig	1		1,4	5	3	
	2					
Alvorlig	3			2		
	4				7	6,8
Veldig alvorlig	5					

Punkter og forklaring finnes i miljøstyringssystemet.

6.2-6.2.2 Miljømål og planlegging for å nå dem

Under dette punktet skal bedriften ha fastsatte miljømål. Miljømålene må være relevante til bedriftens miljøpolitikk og skal formidles til bedriftens ansatte.

Det ble her utarbeidet forslag til miljømål Akasia kan ha ved starten på sitt miljøstyringssystem. Disse fokuserer i hovedsak på de områder bedriften kan tjene mest inn på miljøet, ved å ha disse miljømålene.

Miljømålene bør revideres og gjennomgås kontinuerlig for å bestemme om de fremdeles er relevant eller om det kan være andre mål bedriften kan sette seg, for å treffe andre viktigere miljøaspekter.

7.1 Ressurser

Bedriften skal skaffe de ressursene de behøver for å etablere systemet, implementere, vedlikeholde og kontinuerlig forbedre miljøstyringssystemet. Denne oppgaven er en start på å etablere systemet hvor bedriften må stå for de resterende punktene videre i arbeidet sitt med miljøstyring.

7.2 Kompetanse

Bedriften skal undersøke og bestemme hva de trenger av kompetanse og hva annet de trenger for å kunne opprette og drive miljøstyringssystemet.

Det ble gjort ved å beskrive hvem som har ansvar for at den riktige kompetansen er på plass, samt hvordan man bør følge opp for å passe på at dette er utført og under kontroll.

7.3 Bevisstgjøring

Bedriften må sørge for å opprettholde opplæring og forståelse av verdiskapning ved miljøstyringssystemet. Punktet faller inn under kommunikasjon.

7.4-7.4.3 Kommunikasjon

Bedriften må opprette styringsprosesser for intern og ekstern kommunikasjon som er behøvd for å opprettholde kontinuerlig kommunikasjon om utførelse og hensikt ved miljøstyringssystemet.

Det ble her utarbeidet en plan for hvilke personer i bedriften som mest hensiktsmessig tar seg av de forskjellige deler av kommunikasjonen videre i bedriften.

7.5.1-7.5.3 Oppretning, oppdatering og styring av dokumentert informasjon

Dette punktet handler om styringen av den dokumenterte delen av Akasia sitt miljøstyringssystem.

Det er både dokumentasjon som er krevd av standarden og egen dokumentasjon som Akasia anser som nødvendig.

På bakgrunn av denne rapporten er dokumentene blitt opprettet, og Akasia bør i etterkant bestemme selv, hvordan de vil oppdatere og styre dokumentene i henhold til føringene i standarden.

8.1 Planlegging og styring av drift

Bedriften skal her etablere, styre og vedlikeholde prosessene som er nødvendig for å oppfylle kravene som er satt i ISO 14001. Dette basert på et livsløpsperspektiv. Bedriften skal ha et vedlikeholdt dokument som beskriver dette i det omfanget som ansees som nødvendig.

Det er her utarbeidet et dokument som beskriver hensikten ved å planlegge og styre driften.

8.2 Beredskap og innsats

Her skal bedriften etablere nødvendige prosesser for å ivareta beredskapen for bedriften med hensyn på miljø.

Det ble her laget et dokument som beskriver hensikt og hvem som er ansvarlig for beredskapen til bedriften. På bakgrunn av risikoanalysen ble det besluttet at bedriften ikke trenger noen ekstra beredskap utover det de har i dag, så lenge tiltakene i risikoanalysen blir fulgt.

9.1.1-9.1.2 Overvåkning, måling, analyse og evaluering

Bedriften skal ha et system på og overvåke, måle, analysere og evaluere sitt eget miljøstyringssystem. Det er beskrevet føringer for hvordan dette bør gjennomføres.

Her ble det startet med å beskrive hensikten med dokumentet og føringen og hvem som er ansvarlig for at det blir gjennomført. Det er deretter skrevet en metode for utførelse i henhold til punktene som er beskrevet i ISO-standarden på hva man bør overvåke, måle, analysere og evaluere.

9.2.1-9.2.2 Intern revisjon

Dette punktet i ISO standarden skal sikre at det forekommer internrevisjoner med faste intervaller for å forsikre seg om at informasjon og gjennomførelse av miljøstyringssystemet blir ivaretatt.

Her ble det laget et dokument som beskriver hensikten med å ha planlagte internrevisjoner. Videre beskriver dokumentet hvem som er ansvarlig for å føre, eller delegere ansvaret for gjennomførelsen av internrevisjonen. Det beskrives også hvilken revisjonsmetode man skal bruke, og at det skal dokumenteres både revisjonsprogram og revisjonsresultat.

9.3 Ledelsens gjennomgang

Ledelsens gjennomgang handler om at ledelsen skal med faste mellomrom, ta en gjennomgang av miljøstyringssystemet for å sikre at det fungerer som forutsatt, og at det tilstrekkelig dekker kravene i ISO 14001.

Her ble det laget en prosess som beskriver hvem som er ansvarlig for å innkalle til møter, hensikten med møtene og hva møtene bør omfatte. Det ble også satt et fast tidsrom på et møte per år, og at møtene må dokumenteres.

10.1 Generelt

Bedriften må definere muligheter til forbedring av sitt miljøstyringssystem. Dette blir beskrevet og dokumentert igjennom punkt 9.1-9.3

10.2 Avvik og korrigerende tiltak

Dette punktet beskriver hvordan bedriften skal håndtere og imøtekomme avvik og korrigerende tiltak på ledelsessystemet for miljø. Akasia har i dag allerede et avvikssystem som de bruker. De må passe på å opplyse medarbeidere om hva som vil gjelde for avvik av ledelsessystemet for miljø, og følge opp at dette blir gjort. Det anbefales også bedriften og ta en gjennomgang med punktene i dette avsnittet i standarden og forsikre seg om at deres avvikssystem dekker inn alle punktene som beskrives i 10.2.

Dette er en kontinuerlig prosess hvor de korrigerende tiltakene skal være egnet for viktigheten av effekten på det oppståtte avviket, og det er viktig at dette blir dokumentert.

10.3 Kontinuerlig forbedring

Bedriften skal forplikte seg til å kontinuerlig forbedre sitt ledelsessystem for miljø. Dette gjøres gjennom å forbedre egnetheten og tilgjengeligheten til systemet. Dette punktet faller også inn under mange av de andre revisjonene og gjennomgangene man har på systemet, så systemet fungerer best mulig.

Videre bruk av systemet

Akasia har nå en god grunnmur for å kunne systematisere sitt miljøarbeid. Det vil enda gjenstå litt arbeid før de kan sertifiseres, og det anbefales at de selv tar en gjennomgang internt, for å kvalitetssikre at de har en god forståelse for systemet og dens hensikt, og eventuelt utbedre punkter om de ønsker det. De kan deretter ta kontakt med et sertifiseringsorgan og starte prosessen med å bli sertifisert, om de ønsker det.

Selv med et godt miljøstyringssystem i bunnen, handler også miljøstyring mye om holdninger og informasjonsflyt til alle i bedriften.

Konklusjon

Etter å ha gjennomgått bedriftens miljøsystemer ved hjelp av samsvarsanalyse kommer det frem at Akasia har et godt søkelys på miljø og er miljøbevisst. De er godt i gang med sitt miljøarbeid, siden renholdsavdelingen allerede er sertifisert etter Miljøfyrtårn. De mangler imidlertid sertifisering for de andre avdelingene, noe denne gjennomgangen kan være et godt hjelpemiddel til å iverksette prosessen. Samsvarsanalysen var et meget godt verktøy for systematisk å arbeide seg igjennom kravene som stilles til en organisasjon etter ISO 14001.

Bedriften sitter igjen med en god start på de styrende prosessene og dokumenterte kravene som kreves av ISO 14001. Det gjenstår enda litt arbeid for Akasia før de kontakter et sertifiseringsorgan. De bør implementere miljøstyringssystemet i bedriften, få opplært og informert personene som skal benytte seg av miljøstyringssystemet om dens hensikt og metoder.

Selv om grunnlaget i det dokumenterte systemet er på plass, er det viktigste arbeidet for bedriften å få frem en positiv miljøholdning og miljøarbeid som alle i bedriften ser verdien av.

Referanser

1. <https://www.standard.no/fagomrader/miljo-og-barekraft/miljostyring---iso-14000/iso-14001-for-miljo--ny-utgave-2015/>
2. <https://www.standard.no>
3. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norge-forsterker-klimamalet-for-2030-til-minst-50-prosent-og-opp-mot-55-prosent/id2689679/>
4. ISO 14001:2015 Ledelsessystemer for Miljø

Vedleggs liste

Vedlegg 1 samsvarsanalyse	2
Vedlegg 2 – Miljøstyringssystem	18
Forstå organisasjonen og organisasjonens kontekst:	19
Forstå interessepartienes behov og forventninger	20
Fastlegging og avgrensning av anvendelsesområde	21
Miljøpolicy	22
Organisasjonens roller, ansvar og myndighet	23
Tiltak for å ta hensyn til risikoer og muligheter (6.1)	24
Miljømål og planlagte tiltak for å oppnå mål	27
Kompetanse	28
Kommunikasjon	29
Planlegging og styring av drift	30
Beredskap og innsats	31
Overvåkning, måling, analyse og evaluering	32
Internrevisjon	33
Ledelsens gjennomgang	35

Vedlegg 1 samsvarsanalyse

Samsvarsmåling Akasia AS ISO 14001

1. Introduksjon

1.1 Hensikt

Samsvarsmålingen skal vise forskjellene mellom hvor bedriften ligger i dag, i henhold til kravene som stilles for ISO 14001

	Status	Beskrivelse
IG	Ikke Godkjent (Avvik)	Avvik fra kravene i Standarden. Nødvendig å korrigere.
O	Observasjon	En observasjon som ikke nødvendigvis er et avvik fra standarden, men som bedriften bør ligge seg merke til.
OK	Godkjent	Alt er OK
NA	Ikke relevant	Ikke relevant for denne bedriften

1.2 Referanser

ISO 14001:2015 Ledelsessystemer for Miljø

1.3 Utførelse av målingen

Referanse til ISO 14001	Status	Forklaring av krav	Kommentar
4.1 – Forstå organisasjonen og organisasjonens kontekst.	IG	<p>Organisasjonen skal bestemme eksternt og internt forhold som er relevant for dens formål, og som påvirker dens evne til å oppnå tiltenkt resultater av <u>ledelsessystem for miljø</u>.</p> <p>Det anbefales å dokumentere det og brukes videre som utgangspunkt ved vurdering av risiko og muligheter.</p>	<p>Akasia har per i dag ingen styringssystem for Miljø, utenom delvis for deres renholder avdeling. De har derfor heller ikke dokumentert og bestemt de eksterne og interne forholdene som er relevante for ledelsessystemet for miljø.</p>
4.2 – Forstå interessepartenes behov og forventninger	IG	<p>Organisasjonen skal vurdere interne og eksterne interesseparter.</p> <p>Organisasjonen skal bestemme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interessepartene som er relevant for <u>ledelsessystem for miljø</u>. • De relevante behovene og forventninger (kravene) til disse interessepartene. • Hvilket av disse behovene og forventninger som blir samsvarsforpliktelser. 	<p>Akasia har ikke bestemt eller vurdert interne og eksterne interesseparter, foruten om delvis i deres renhold avdeling (Rutine for innkjøp). Anbefaler å gjøre dette, samt dokumentere dette.</p>
4.3 – Bestemme omfanget av ledelsessystemet for miljø	IG	<p>Org skal avgrense og fastlegge anvendelsesområdet for <u>ledelsessystemet for miljø</u>.</p> <p>Når omfanget er definert, skal alle aktiviteter, produktene og tjeneste til organisasjon innenfor dette omfanget tas med i ledelsessystem for miljø. Omfanget skal vedlikeholdes som dokumentert informasjon og være tilgjengelig til interesseparter.</p> <p>For å bestemme omfang, skal det tas hensyn til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksterne og interne forhold nevnt i 4.1 • Samsvarsforpliktelsene i forhold til punkt 4.2 • Sine organisasjonsenheter, funksjoner og fysiske grenser 	<p>Akasia har ikke ledelsessystem. Dette kan avgrenses til bare noen områder i bedriften?</p> <p>Ingen dokument tilgjengelig.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Sine aktiviteter, produkter og tjenester • Sin autoritet og evne til å utøve styring og påvirkning 	

Referanse til ISO 14001	Status	Forklaring av krav	Kommentar
4.4 Ledelsessystem for miljø	IG	Organisasjon skal etablere, implementere, vedlikeholde og kontinuerlig forbedre et <u>ledelsessystem for miljø</u> , inkludert de nødvendige prosessene og vekselvirkningene mellom dem, i henhold til kravene i denne internasjonale standarden.	Under arbeid

Referanse til ISO 14001	Status	Forklaring av krav	Kommentar
5.1 Lederskap og forpliktelse	IG/O	<p>Den øverste ledelsen skal vise lederskap og forpliktelse med hensyn til <u>ledelsessystemet for miljø</u>.</p> <p>Den øverste ledelsen skal vise lederskap og forpliktelse med hensyn til ledelsessystem for miljø ved å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ta ansvar for virkningen av ledelsessystem for miljø • Sikre at miljøpolicyen og miljømålene er fastlagt og forenelige med organisasjonens strategiske retning og kontekst • Sikre av kravene i ledelsessystem for miljø integreres i organisasjonen forretningsprosesser • Formidle betydningen av effektiv miljøledelse og overholde kravene i ledelsessystem for miljø • Sikre av ledelsessystemet for miljø oppnår tiltenkte resultater 	<p>Dette handler mer om at lederne er informert og gjør sitt arbeid for å følge opp standarden.</p> <p>Ingen dokumentasjon kreves, siden ledelsessystemet ikke er fastsatt kan det heller ikke gjennomføres.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Veilede og støtte personer, slik at de kan bidra til virkningen av ledelsessystemet for miljø • Fremme kontinuerlig forbedring <p>Støtte andre relevante lederfunksjoner til å vise sitt lederskap på en egnet måte for dens ansvarsområde</p>	
5.2 Miljøpolicy	IG	<p>Den øverste ledelse skal opprette, implementere og vedlikeholde en <u>miljøpolicy</u> som, innfor definert omfang av organisasjonenes ledelsessystem for miljø:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er egnet for formålet og konteksten til organisasjonen, inkludert type, skala og miljøeffekt av deres aktiviteter, produkter og tjenester • Gir en ramme for å fastsette miljømålene • Omfatter et engasjement i beskyttelse av miljø, inkludert forebygging av forurensning og andre spesifikke forpliktelser som er relevant for organisasjonens kontekst • Omfatter et engasjement i å overholde samsvarsforpliktelsene sine • Omfatter et engasjement i kontinuerlig forbedring av ledelsessystem for miljø for å forbedre miljøprestasjonene <p>Miljøpolicy skal bli vedlikeholdt som dokumentert informasjon. Miljøpolicy skal bli kommunisert i organisasjonen og være tilgjengelig for interessepartene ved behov. Den skal gi rammen for å fastsette miljømål.</p>	<p>Miljøpolicy ikke implementert, er delvis i HMS-målsetting 2020, men ikke en egen hovedfokus for miljø innenfor ledelsessystemet for miljø.</p> <p>Må dokumenteres</p>

5.3 - Organisasjonens roller, ansvar og myndighet (Miljø)	IG	<p>Den øverste ledelse skal sikre at ansvar og myndighet for relevante rolle tildeles og kommuniseres i organisasjonen.</p> <p>Den øverste ledelse skal tildele ansvar og myndighet for:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Å sikre at <u>ledelsessystem for miljø</u> er i samsvar med kravene i denne internasjonale standarden. <p>Å rapportere til øverste ledelse om prestasjonen av styringssystem for miljø og miljøprestasjoner.</p>	<p>Myndigheter og relevante roller er tildelt innen bedriften, men ikke innenfor ledelsessystemet til miljø. (Dette foruten om renhold avdeling, der dette er avklart for miljøfyrtårn)</p> <p>(Akasia org kart nov 2020)</p>
--	----	--	---

Referanse til ISO 14001	Status	Forklaring av krav	Kommentar
6.1 Tiltak for å ta hensyn til risikoer og muligheter 6.1.1 Generelt 6.1.2 Miljøaspekter 6.1.3 Samsvarsforpliktelse 6.1.4 Planlegge tiltak	IG	<p>Generelt</p> <p>Organisasjonen skal fastsette prosessen for å sikre at organisasjonen kan oppnå tilsiktede resultater av sitt <u>ledelsessystem for miljø</u>, å forhindre eller redusere uønskede virkninger, og å oppnå kontinuerlig forbedring.</p> <p>Organisasjon skal bestemme hvilke risikoer og muligheter de må ta hensyn til, dermed planlegge tiltak. Risiko og mulighet kan være relatert til miljøaspekter, samsvarsforpliktelser eller forventingene/ behov hos interessepartene.</p> <p>Organisasjonen skal påvise potensielle nødssituasjoner, inkludert de som kan ha miljøpåvirkning.</p> <p>Organisasjon skal vedlikeholde dokumentert informasjon som bevis på:</p>	<p>6.1.1 Ikke fastsatt prosessen. Risikoanalyse for renhold finnes.</p> <p>6.1.2 Ikke fullført, har noen deler innenfor renhold. Må dokumentere: Vesentlige miljøaspekter</p> <p>6.1.3 Må dokumenteres Samsvarforpliktelser</p> <p>6.1.4 Planlegge tiltak Har noen planer innenfor renhold i forhold til miljø</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Risikoer og muligheter som det skal tas hensyn til, 2. Prosesser det er behov for i 6.1.1 til 6.1.4., i den grad det er nødvendig for å være sikker på at de gjennomføres som planlagt. <p>Miljøaspekter</p> <p>Organisasjonen skal bestemme sine miljøaspekter og tilhørende miljøpåvirkning, for så å vurdere hvilke som er vesentlige. Ved bestemmelse av miljøaspekter skal det vurderes et livsløpsperspektiv. Aspektene skal bli bestemt ved å bruke etablerte kriterier.</p> <p>Organisasjonen skal kommunisere sine vesentlige miljøaspekter på forskjellige nivåer og for forskjellige funksjoner i organisasjonen i den grad det er relevant.</p> <p>Organisasjonen skal vedlikeholde dokumentert informasjon som bevis på.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miljøaspekter og tilhørende miljøpåvirkning 2. Kriteriene som brukes til å bestemme vesentlige miljøaspekter 3. Vesentlige miljøaspekter. <p>Samsvarsforpliktelse</p> <p>Organisasjonen skal:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bestemme og ha tilgang til samsvarsforpliktelser for sine miljøaspekter 2. Bestemme hvordan disse samsvarsforpliktelsene gjelder for organisasjonen 3. Ta hensyn til disse samsvarsforpliktelsene ved
--	---

		<p>etablering, implementering, vedlikehold og kontinuerlig forbedring av ledelsessystem for miljø.</p> <p>Organisasjonen skal vedlikeholde dokumentert informasjon som bevis på sine samsvarsforpliktelser.</p> <p>Planlegge tiltak</p> <p>Organisasjonen skal planlegge tiltakene med hensyn til organisasjonens vesentlige miljøaspekter, samsvarsforpliktelse og risiko / muligheter for å oppnå tilsiktede resultater av sitt ledelsessystem for miljø. De tiltakene kan omfatte etablering av miljømål eller kan innarbeides i andre prosesser i ledelsessystemet for miljø.</p>	
<p>6.2 Miljømål og planlegging for å oppnå dem</p> <p>6.2.1 Miljømål</p> <p>6.2.2 Planlegge tiltak for å oppnå miljømål</p>	IG	<p>Miljømål</p> <p>Den øverste ledelsen skal fastsette miljømål for relevante funksjoner og nivåer, der det tas hensyn til organisasjonens vesentlige miljøaspekter og tilhørende samsvarsforpliktelse samt organisasjonenes risikoer og muligheter. Miljømål skal stemme med miljøpolitikk, målbarhet, overvåkning, oppdatering og skal kommuniseres til personer som jobber under organisasjons styring.</p> <p>Organisasjonen skal vedlikeholde dokumentert informasjon om miljømålene</p> <p>Planlegge tiltak for å oppnå mål</p> <p>Når organisasjonen planlegger hvordan den skal oppnå sine miljømål, skal det bestemmes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hva som skal gjøres og hvilket ressurser som blir nødvendig, 2. Hvem er ansvarlig for utføring 3. Når det skal fullføres 	<p>6.2.1</p> <p>Har miljømål innenfor renhold, må utbedres til hele bedriften</p> <p>Må dokumenteres</p> <p>6.2.2</p> <p>Har tiltak og planer for å nå miljømål i renhold.</p>

		4. Hvordan resultatene skal evalueres, inkluderes og indikatorer for overvåking.	
--	--	--	--

Referanse til ISO 14001	Status	Forklaring av krav	Kommentar
7.1 Ressurser (Miljø)	O	Organisasjonen skal bestemme og skaffe til veie de ressurser som er nødvendig for å etablere, implementere, vedlikeholde og kontinuerlig forbedre <u>miljøstyringssystemet</u> .	Pådrives
7.2 Kompetanse (Miljø)	IG	Organisasjonen skal: 1. Fastslå hvilken kompetanse som er nødvendig for personer som utfører arbeid under organisasjonens styring og som påvirker miljøprestasjonen og evnen til å oppfylle samsvarsforpliktelsene. 2. Sikre at disse personene har kompetanse. 3. Bestemme opplæringsbehov forbundet med miljøaspekter og <u>ledelsessystem for miljø</u> . 4. Der det er relevant, treffe tiltak for å erverve nødvendig kompetanse og evaluere virkningen av tiltakene som er truffet. Organisasjonen skal oppbevare relevant dokumentert informasjon som bevis på kompetanse.	1. Ikke dokumentert, må dokumenteres. 2. Gjerne ved hjelp av en type dokumentasjon 3. Se over 4. Gjøres gjerne etter dokumentasjonen (Må dokumenteres, som bevis)
7.3 Bevisstgjøring (Miljø)	IG	Organisasjonen skal sikre at personer som utfører arbeid under organisasjonens styring kjenner til miljøpolicy, vesentlig miljøaspekter, deres bidrag til miljøstyringssystem/miljøprestasjoner og konsekvenser ved ikke på å oppfylle kravene i ledelsessystem for miljø/samsvarsforpliktelse.	Etter system er satt på plass, passe på godt nok opplæring.

7.4 Kommunikasjon 7.4.1 Generelt 7.4.2 Intern kommunikasjon 7.4.3 Ekstern kommunikasjon	IG	<p>Generelt Organisasjonen skal etablere, implementere og vedlikeholde nødvendige prosesser for intern og ekstern kommunikasjon som er relevant for <u>ledelsessystemet for miljø</u>.</p> <p>Organisasjonen oppbevarer dokumentert informasjon som bevis på sin kommunikasjon, i den grad det er relevant.</p> <p>Intern kommunikasjon Organisasjonen skal: 1. Internt kommunisere det som er relevant på forskjellige nivåer og i forskjellige funksjoner av organisasjonen, inkludert endringer av ledelsessystem for miljø. 2. Sikre at kommunikasjonsprosessene gjør det mulig for personer som jobber under organisasjonenes styring å bidra til kontinuerlig forbedring.</p> <p>Ekstern kommunikasjon Organisasjonen skal eksternt kommunisere informasjon som er relevant for miljøstyringssystemet, som fastsatt i organisasjonskommunikasjonsprosess, og som krevd i samsvarsforpliktelser.</p>	<p>7.4.1 Prosser ikke laget, forutenom for Renhold. Bør etableres. (Må dokumenteres (bevis på kommunikasjon))</p> <p>7.4.2 1. Må kommuniseres når det er relevant. 2. Kanskje sitte opp et system for forslag</p> <p>7.4.3 Må utføres.</p>
7.5.1 Generelt 7.5.2 Oppretting og oppdatering 7.5.3 Styring av dokumentert informasjon	IG	<p>Generelt Organisasjonenes <u>ledelsessystem for miljø</u> skal omfatte: 1. Dokumentert informasjon som kreves i denne internasjonale standard 2. Dokumentert informasjon som organisasjonen har besluttet er nødvendig for virkning av ledelsessystemet for miljø.</p> <p>Oppretting og oppdatering Når organisasjonen oppretter dokumentert informasjon, skal den sikre hensiktsmessig: 1. Identifikasjon og beskrivelse</p>	<p>7.5.1 1. All krevd dokumentasjon må på plass 2. Eventuelt ekstra som er spesifikt for Akasia. (All dokumentasjonen er Ledelsessystemet for Miljø)</p> <p>7.5.2 Se over</p>

	<p>2. Format og medium</p> <p>3. Gjennomgåelse og godkjenning av egnethet og tjenlighet.</p> <p>Styring av dokumentert informasjon</p> <p>Dokumentert informasjon skal styres for å sikre:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At den er tilgjengelig og egnet for bruk, der det er nødvendig 2. At den er tilstrekkelig beskyttet. <p>For styre dokumentert informasjon skal organisasjonen vurdere følgende aktiviteter, avhengig av hva som er relevant:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Distribusjon, tilgang, gjenfinning og bruk • Lagring og bevaring, inkludert opprettholdelse av leselighet • Kontroll av endring (versjonskontroll) • Opprettholdelse og avhending. <p>Dokumentert informasjon av ekstern opprinnelse som organisasjonen har besluttet er nødvendig for planlegging og drift av ledelsessystemet for miljø, skal identifiseres ved behov og styres.</p>	<p>(Notiser til oppretting og oppdatering)</p> <p>7.5.3</p> <p>Finnes ikke.</p> <p>Når den gjør, finn et egnet sted til å oppbevare dokumentasjonen.</p>
--	--	--

Referanse til ISO 14001	Status	Forklaring av krav	Kommentar
8.1 -Drift			
8.1 Planlegging og styring av drift (Miljø)	IG	<p>Organisasjonen skal etablere, implementere, styre og vedlikeholde prosessene som er nødvendig for å oppfylle krav til ledelsessystemet for miljø ved å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etablere driftskriterier for prosessene • Implementere styring av prosessene i henhold til driftskriteriene. <p>Organisasjonen skal styre planlagte endringer og gjennomgå konsekvensene av utilsiktede endringer, og det skal treffes tiltak for å begrense eventuelle ugunstige virkninger der det er nødvendig.</p> <p>Organisasjonen skal sikre at prosesser som utkontraheres, blir styrt eller påvirket.</p>	<p>Må etableres.</p> <p>Er delvis etablert for Renhold.</p>

		<p>Konsistent med et livsløpsperspektiv skal organisasjonen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etablere styringen for sikre at det tas hensyn til miljøkrav 2. Bestemme organisasjonens miljø krav ved innkjøp av produkter og tjeneste 3. Kommunisere relevante miljøkrav til eksterne leverandører/kontraktører 4. Vurdere behov for å gi informasjon om potensiale vesentlig miljøpåvirkning forbundet med transport, levering, bruk, håndtering ved slutten av levetiden. <p>Organisasjonen skal vedlikeholde dokumentert informasjon i det omfang som er nødvendig for å kunne være sikker på at prosessene er utført som planlagt</p>	
8.2 Beredskap og innsats (Miljø)	IG	<p>Organisasjonen skal etablere, implementere og vedlikeholde nødvendige prosesser for å forberede seg og reagere på potensielle nødsituasjoner identifisert i 6.1.1.</p> <p>Organisasjonen skal være klare til å reagere ved å planlegge tiltak for å hindre eller dempe ugunstig miljøpåvirkning ved nødsituasjoner.</p> <p>Org skal planlegge tiltak for å hindre nødsituasjoner.</p> <p>Organisasjonen skal regelmessig prøve ut de planlagte responstiltakene, der det er praktisk mulig.</p> <p>Organisasjonen skal gi relevant informasjon og opplæring i forbindelse med beredskap og respons til interesseparter og personer som jobber under organisasjonens styring.</p> <p>Organisasjonen skal vedlikeholde dokumentert informasjon i det omfang som er nødvendig for å kunne påvise at prosessene blir utført som planlagt.</p>	<p>Må etableres.</p> <p>Risikoanalyse for Renhold finnes.</p> <p>(Må dokumenteres i det omfang som er nødvendig)</p>

Referanse til ISO 14001	Status	Forklaring av krav	Kommentar
9.1 Overvåking, måling, analyse og evaluering (Miljø)	IG	<p>Generelt</p> <p>Organisasjonen skal overvåke, måle, analysere og evaluere sine miljøprestasjoner.</p>	<p>9.1.1</p> <p>Akasia måler resultatene sine for miljøprestasjoner ved</p>

<p>9.1.1 Generelt</p> <p>9.1.2 Samsvarevaluering</p>	<p>Organisasjon skal bestemme:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hva som er nødvendig å overvåke og måle 2. Metode for overvåking, måling, analyse og evaluering for å sikre gyldige resultater 3. Hvilke kriterier organisasjonen skal evaluere miljøprestasjon mot, og egnede indikatorer 4. Når overvåking og måling skal gjennomføres 5. Når resultater for overvåking og måling skal analyseres og evalueres. <p>Organisasjonen skal sikre at kalibrert eller bekreftet overvåkings-, måleutstyr brukes og vedlikeholdes.</p> <p>Organisasjonen skal evaluere miljøprestasjonen og virkning av ledelsessystem.</p> <p>Organisasjonen skal kommunisere relevant miljøprestasjon både internt og eksternt, som identifiserer i kommunikasjonsprosess, og som påkrevd av samsvarsforpliktelse.</p> <p>Organisasjon skal oppbevare egnet dokumentert informasjon som bevis på overvåking, måling, analyse og evalueringsresultater.</p> <p>Samsvarevaluering</p> <p>Organisasjonen skal etablere, implementere og vedlikeholde nødvendige prosesser for å evaluere overholdelse av samsvarsforpliktelsene. Organisasjon skal:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bestemme med hvilken hyppighet samsvar skal evalueres 2. Evaluere samsvar og treffe tiltak om nødvendig 3. Opprettholde kunnskap om og forståelse av sin samsvarsstatus. <p>Organisasjonen skal oppbevare dokumentert informasjon som bevis på resultater av samsvarevalueringer.</p>	<p>bruk av Handlingsplan hos Renhold. Må etableres andre steder. (Må dokumenteres)</p> <p>9.1.2 Se over, må etableres</p>
--	---	---

9.2 Intern revisjon (Miljø) 9.2.1 Generelt 9.2.2 Internt revisjonsprogram	IG	<p>Generelt Sikre at det gjennomføres interne revisjoner med planlagte intervaller for å gi informasjon om ledelsessystemet for miljø.</p> <p>Internt revisjonsprogram Organisasjonen skal planlegge, etablere, implementere og vedlikeholde et eller flere revisjonsprogrammer, inkludert hyppighet, metoder, ansvar, krav til planlegging og rapportering av dens internrevisjoner. Ved etablering av internt/interne revisjonsprogrammer skal organisasjonen ta hensyn til den miljømessige betydningen av de aktuelle prosessene, endringer som berører organisasjonen, og resultater av tidligere revisjoner.</p> <p>Organisasjonen skal:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Definere revisjonskriterier og omfang for hver revisjon b) Velge revisjoner og gjennomføre revisjoner som skal sikre objektivitet og upartiskhet i revisjonsprosessen c) Sikre at resultatene av revisjonene rapporteres til relevant ledelse. <p>Organisasjonen skal oppbevare dokumentert informasjon som bevis på implementering av revisjonsprogrammet og revisjonsresultater.</p>	<p>9.2.1 Ikke etablert, har rutiner for Renhold. Må etableres</p> <p>9.2.2 Se over (Må dokumenteres, både dokument på revisjonsprogram og revisjonsresultat)</p>
9.3 Ledelsens gjennomgåelse (Miljø)	IG	<p>Ledelsen må med jevne mellomrom gjennomgå miljøstyringssystemet, for å se om det virker som forutsatt. Om nødvendig må det endres. Ledelsen skal gis et grunnlag for å gjøre en slik vurdering.</p> <p>Ledelsens gjennomgåelse skal omfatte vurdering av:</p>	<p>Ikke etablert, må etableres. (Må dokumenteres) (Egen notis: Revisjon på ledelsessystemet for ledelsen)</p>

	<p>a) Status for tiltak fra tidligere gjennomganger som ledelsen har foretatt</p> <p>b) Endringer i eksterne og interne forhold som er relevante for ledelsessystemet for miljø, behov og forventninger fra interesseparter (inkludert samsvarsforpliktelser), vesentlige miljøaspekter og risikoer og muligheter</p> <p>c) I hvilken grad miljømål er oppnådd</p> <p>d) Informasjon om organisasjonens miljøprestasjon, inkludert trender angående: avvik og korrigerende tiltak, resultater av overvåking og måling, overholdelse av samsvarforpliktelser og revisjonsresultater</p> <p>e) Tilstrekkelige ressurser</p> <p>f) Relevante henvendelser fra interesseparter, inkludert klager</p> <p>g) Muligheter for kontinuerlig forbedring</p> <p>Utgangsfaktorene fra ledelsens gjennomgåelse skal omfatte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konklusjoner om fortsatt hensiktsmessighet, tilstrekkelighet og virkning for ledelsessystemet for miljø • Beslutninger om kontinuerlig forbedring av muligheter • Beslutninger om eventuelle behov om endring av ledelsessystemet for miljø, inkludert ressurser • Eventuelle tiltak som er nødvendige hvis miljømålene ikke oppnås • Muligheter til å forbedre integreringen av ledelsessystemet for miljø og andre driftsprosesser, om nødvendig • Eventuelle følger for organisasjonens strategiske retning 	
--	---	--

		Organisasjon skal oppbevare dokumentert informasjon som bevis på resultatene fra ledelsens gjennomgåelse.	
--	--	---	--

Referanse til ISO 14001	Status	Forklaring av krav	Kommentar
10.1 Generelt (Miljø)	IG	Organisasjonen skal definere muligheter for forbedring (se 9.1, 9.2, og 9.3) og implementere nødvendige tiltak for å oppnå tilsiktede resultater av sitt ledelsessystem for miljø.	Må defineres
10.2 Avvik og korrigerende tiltak (Miljø)	I	<p>Når det oppstår avvik, skal organisasjonen:</p> <ol style="list-style-type: none"> Reagere på avviket og, hvis aktuelt treffe tiltak for å styre og korrigere det, samt håndtere følgene inkludert motvirke ugunstig miljøpåvirkning. Evaluere behovet for tiltak for å eliminere årsakene til avviket slik at det ikke gjentar seg eller oppstår et annet sted, ved å granske avviket, bestemme årsakene, samt bestemme om lignende avvik finnes eller kan tenkes å oppstå Implementere tiltak som måtte være nødvendige Gjennomgå virkningen av de iverksatte korrigerende tiltakene Hvis nødvendig, gjøre endringer i ledelsessystemet for miljø <p>Korrigerende tiltak skal være egnet for viktigheten av effekten av det oppståtte avviket, inkludert miljøpåvirkning. Organisasjonen skal oppbevare dokumentert informasjon som bevis på:</p> <ul style="list-style-type: none"> Avvikenes art og eventuelle tiltak som blir truffet som følge av dem, Resultatene av eventuelle korrigerende tiltak. 	Se 9.2.2 Må defineres.
10.3 Kontinuerlig forbedring (Miljø)	IG	Organisasjonen skal kontinuerlig forbedre egnetheten, tjenligheten og virkningen av ledelsessystemet for miljø for å forbedre miljøprestasjoner.	Siden ingen ledelsessystem på plass.

Vedlegg 2 – Miljøstyringssystem

Forstå organisasjonen og organisasjonens kontekst:

«Organisasjonen skal bestemme ekstern og internt forhold som er relevant for dens formål, og som påvirker dens evne til å oppnå tiltenkt resultater av ledelsessystem for miljø.»

Eksterne forhold	Konsekvenser/påvirkning
Politiske forhold Grønt skifte – Klima og miljøvennlig omstilling. Klimamål 2030 – Norge går inn for å forsterke klimamålene til 55 prosent redusert utslipp innen 2030	<i>Politiske føringer gir større fokus på miljøsaken, som gir en påvirkning for å drive bedre.</i>
Lover og forskrifter fra offentlige myndigheter	<i>Positivt fokus</i>

Interne forhold	Konsekvenser/påvirkning
Kultur/verdier De ansatte ønsker å arbeide i en bedrift som bidrar med gode verdier og kultur.	<i>Motiverende i alle ledd</i>
Arbeidsglede	<i>Gi ledere og arbeidstakere en mulighet til å bidra med den felles miljøsaken.</i>
Kostnader	<i>Økt bruk av tid, og kanskje dyrere produkter</i>

Forstå interessepartienes behov og forventninger

Organisasjonen skal vurdere interne og eksterne interessepartner.

Organisasjonen skal bestemme:

- Interessepartnere som er relevant for ledelsessystem for miljø.
- De relevante behovene og forventninger (kravene) til disse interessepartene.
- Hvilket av disse behovene og forventninger som blir samsvarsforpliktelser.

Eksterne Interesseparter	Behov/forventninger
Kunden (Bergen kirkelige fellesråd)	Følge regler og forskrifter
Pårørende og besøkende til gravplassene	Ryddighet, orden, søppelhåndtering, støy og intertransport
Leverandører	Følge lover og forskrifter
Lokale myndigheter (Kommunen)(Fylkeskommunen)	Følge lover og forskrifter

Interne Interesseparter	Behov/forventninger
Ansatte	Følge lover og forskrifter. Utad miljøprofil
Styret og eier (Bergen kirkelige fellesråd)	Følge lover og forskrifter. Utad miljøprofil

Fastlegging og avgrensing av anvendelsesområde

1. Omfang og hensikt

Beskrive omfanget av ledelsessystemet for miljø med hensyn på ISO 14001

Ledelsessystemet for miljø Til Akasia kirke og gravplass AS angår følgende:

- Akasia kirke og gravplass AS og virksomheten som foregår på alle dens arbeidsområder både internt og eksternt.
- Alle som er ansatt i Akasia kirke og gravplass AS både fast og ved andre ansettelses måter

Miljøpolicy

Akasia skal jobbe målrettet med å ta ansvar for miljøet

Akasia kirke og gravplass AS skal være ledende i sitt miljøarbeid. Vi skal jobbe for å bli en anerkjent bedrift når det kommer til miljøvennlig arbeid og arbeidsmetode, for vår alles fremtid.

Akasia miljøpolicy

Akasia skal forbedre sin egen miljøprestasjon og være en pådriver for å nå miljømålene sine.

- Akasia jobber kontinuerlig med å forbedre sine miljøprestasjoner og for å redusere virksomhetens påvirkning på miljøet.
- Akasia skal følge kravene som er satt fra myndigheten og miljøstyringssystemet ISO 14001
- Akasia skal sikre at miljøkompetansen i ledelsen er god og at den prioriteres
- Akasia skal sørge for å holde seg oppdatert på hva som påvirker miljøet i og rundt bedriften, gjennom å tilegne oss informasjon fra offentlige myndigheter og ellers i verdensbildet.

Organisasjonens roller, ansvar og myndighet

Hensikt:

Sikret at relevante roller, ansvar og myndighet i Akasia kirke og gravplass AS er fordelt i henhold til kravene i ISO 14001:2015

Ansvar:

Ansvaret for ledelsessystemet for miljø ligger hos øverste leder.

Han skal sikre at organisasjonen overholder kravene i standarden, han skal også godkjenne miljømål og miljøpolicy.

Øverste leder skal også sikre at ledergruppen i bedriften har kunnskapen de trenger om standarden og bedriftens miljømål og policy og hvordan bedriftens negative miljøpåvirkning kan reduseres.

Ledere har ansvar for at bedriften oppfyller og formidler sin miljøpolicy.

Alle ansatte har ansvar og sitte seg inn i bedriftens miljøpolicy, miljømål og hvordan rapportere inn miljørelaterte avvik. Ledere har ansvar med å følge opp dette.

Tiltak for å ta hensyn til risikoer og muligheter (6.1)

Hensikt

Bedriften må kartlegge risikoer og muligheter det må tas hensyn til i deres arbeid. Dette for å oppnå tiltenkt resultat av ledelsessystemet for miljø. Risikoene og mulighetene det må tas hensyn til kan være relatert til miljøaspekter, samsvarforpliktelser og mulige nødsituasjoner.

Metode

Risikoanalyse og matrise hvor man utarbeider risikoen ved hjelp av frekvensklasser og konsekvensklasser.

Analyse:

Analyse av: Akasia							
Beskrivelse av analysen: Risiko og nødsituasjoner				Analyse utført av: Sondre Angeltveit			
Fare/hendelse	Årsak	Effekt	Kommentar	Frekvens	Konsekvens	Tiltak	Nummer
Utslipp / søling av bensin	Person som fyller på bensin på diverse bensin drevet utsyr er uheldig og søler.	Små lokale utslipp av bensin som er uheldig.		4	1	Se på muligheter til å gå over til elektrisk utstyr / opplæring	1
Pussing av maling	Arbeidere som pusser maling av gamle gjerder/bygg blir bare liggende	Miljøfarlig gammel maling blir sluppet ut i naturen.		3	3	Personer som utfører arbeidet, skal bli opplært til å samle opp malingen under arbeidet og kaste dette i riktig avfall.	2

Vasking av gjerde	Vasking av gjerde med såpe	Utslipp av såpe		2	1		3
Utslipp / søl av bensin ved klipping	Søling av bensin ved bruk av gress og kantklippere ved påfylling og bruk.			4	1	Se på muligheter til å gå over til elektrisk utstyr / opplæring	4
Eddik mot planter	Eddik blir brukt mot ugress for å hindre uønsket vekst	Små lokale utslipp av eddik		3	1		5
Utslipp fra eddiktank	Eddiktanken lekker / blir ødelagt	Stort lokalt utslipp av 1000l eddik		1	4	Sjekke opp at tanken er hensiktsmessig plassert og sikret	6
Gassutslipp ved oppgraving av grav	Gass som er fanget under jorden blir løslatt ved oppgraving	Utsette personer i arbeidet for store mengder gass, som kan føre til bevisstløshet		2	4	Passe på at person som utfører graving er klar over at det kan skjer utslipp, og være opplært til å vite hvordan man skal forholde seg	7
Utslipp fra bensintank	Om bensintanken går lekk får man store lokale utslipp av bensin	Store lokale bensin utslipp som krever opprydningsarbeid		1	4	Regelmessig sjekke at tanken er sikret og påse at det ikke er lekkasjer.	8

Frekvens:

Ofte (0-2uker)	5
2uker-6mnd	4
6mnd-1år	3
1-10år	2
Sjeldent 10+ år	1

Konsekvens:

Veldig alvorlig (Tap av liv/ store miljøpåvirkninger)	5
	4
Alvorlig	3
	2
Mindre alvorlig	1

Risikomatrise:

Risikomatrise:		Frekvens: 0-2uker	2uker-6mnd	6mnd-1år	1år-10år	10år+
Konsekvens		5	4	3	2	1
Mindre alvorlig	1		1,4	5	3	
	2					
Alvorlig	3			2		
	4				7	6,8
Veldig alvorlig	5					

Miljømål og planlagte tiltak for å oppnå mål

Hensikt

Fastslå bedriftens miljømål hvor det tas hensyn til bedriftens vesentlige miljøaspekter og tilhørende samsvarsforpliktelser.

Miljømål

1. Avfallshåndtering

Sikre at avfallshåndteringen går som planlagt.

Påse at avfall som kan være miljøskadelig eller er unødvendig blir ryddet opp, tas hånd om og håndteres på en forsvarlig måte.

2. Redusere bedriftens CO₂-utslipp med 5%

Redusere bedriftens utslipp ved hjelp av å begrense energiforbruk.

Redusere forbruk enten ved hjelp av energibesparing på kontor eller ved bruk av el-drevet arbeidsutstyr.

Kan også se på muligheten til å skifte ut biler i bilparken til utslippsfrie arbeidskjøretøy.

3. Sikre at innkjøp er miljøvennlig

Undersøke at avtaler om innkjøp blir gjort fra andre miljøorienterte bedrifter, eventuelt se om det finnes alternativer ved innkjøp.

Kompetanse

Hensikt

Fastslå hvilken kompetanse bedriften trenger for personen som arbeider i bedriften under styring av bedriftens miljøstyringssystem for å oppnå den miljøprestasjonen bedriften har forestilt seg.

Ansvarlig

Det er nærmeste leder sitt ansvar og oppdage eller anskaffe opplæring eller den opplæringen som trengs for personene som arbeider i bedriften.

Lederne må være opplyst om hvilken kompetanse det er som trengs for å oppnå hensiktsmessig miljøprestasjon. Ved mangler må det sikres at riktig opplæring blir gitt.

Oppfølging

Følge opp at riktig kompetanse er på plass ved hjelp av internrevisjoner og oppfølging

Kommunikasjon

Hensikt

Sikre at kommunikasjonen om miljøstyringssystemet i Akasia kirke og gravplass AS er hensiktsmessig og god.

Det er viktig for bedriften og holde en åpen dialog om våre felles mål og og miljøaspekter.

Metode

Lederne er ansvarlig for at det er etablert et system for å sikre kommunikasjon i linjen.

Ansatte er ansvarlig for å prøve å tilegne seg den oppdaterte informasjonen om bedriftens miljøarbeid og mål. De er også ansvarlig for å gi tilbakemeldinger om det er noe de mener bør påpekes i bedriftens miljøarbeid. Det er lederne sitt ansvar at denne informasjonen kommuniseres og følges.

Det vil bli publisert på bedriftens interne systemer.

Planlegging og styring av drift

Hensikt

Akasia kirke og gravplass AS skal planlegge og styre driften sin i henhold til bedriftens miljømål. Det er etablert ansvar for de diverse målene som er styrende på hvordan dette utføres.

Årlig når ledelsens gjennomgang gjennomgås skal det tas en gjennomgang av bedriftens mål hvor også planleggingen og styringen av driften blir et tema og vurdert.

Det vil også bli en årlig gjennomgang av risikoaspekter til bedriften om det er noen nye risikoer eller muligheter det må tas hensyn til, enten ved nyetablerte arbeidsområder og lignende.

Beredskap og innsats

Hensikt

Bedriften skal etablere nødvendige prosesser for å reagere og forbedre seg på mulige nødsituasjoner som kan gi uønsket miljøpåvirkning.

Dette på bakgrunn av nødsituasjonene og risikoene identifisert i 6.1 (risikoanalysen)

På bakgrunn av denne trengs det ingen ekstra beredskap for å respondere på nødsituasjoner, men tiltak er beskrevet i Risikoanalysen.

Ansvar

HMS-ansvarlig i Akasia kirke og gravplass er ansvarlig for å formidle relevant informasjon og opplæring til ansatte i bedriften og andre under bedriftens styring.

Overvåkning, måling, analyse og evaluering

Hensikt

Akasia kirke og gravplass AS vil overvåke, måle, analysere og evaluere egne miljøprestasjoner og mål for å måle miljøprestasjonen opp mot miljømålene. Dette for å sikre kontinuerlig forbedring og prestasjon av miljøstyringssystemet. Dette vil gjøre bedriften i stand til å kommunisere mer nøyaktig og korrekt miljøprestasjon.

Ansvarlig

Ansvar for at overvåkning, måling, analyse og evaluering blir fulgt er ledere innen sitt ansvarsområde.

Overvåkning

For å overvåke bedriftens miljøstyringssystem overvåkes og kontrolleres følgende punkter for å registrere prestasjon:

1. Det skal måles bedriftens anslåtte CO₂-utslipp for å se om det er endringer
2. Måle bedriftens avfallshåndtering
3. Samsvarsmåling på miljøstyringssystemet ISO 14001
4. Vesentlige miljøaspekter
5. Kommunikasjon både internt og eksternt
6. Avvikshåndtering
7. Opplæring

Internrevisjon

Hensikt

Prosedyren skal sikre at det gjennomføres systematiske revisjoner av ledelsessystemet for miljø hos Akasia kirke og gravplass AS.

Det skal gjennomføres i et visst antall innenfor et fastsatt tidsrom i henhold til kravene i ISO 14001:2015.

Internrevisjonen gjennomføres for å forsikre seg om at bedriften følger de fastsatte kravene og retningslinjene som er fastsatt for ledelsessystemet for miljø og krav i henhold til ISO 14001

Interne revisjonene skal bidra med å avdekke områder til forbedring, mulige avvik og læringsområder.

Internrevisjon for ledelsessystemet skal gjennomføres 1 gang i året, og er en kontinuerlig prosess. Avvik følges opp i avvikssystemet.

Ansvarlig

Lederen for ledelsessystemet for miljø er ansvarlig for å enten gjennomføre eller delegere ansvaret for gjennomførselen av revisjonen.

Metode

Det gjennomføres revisjon av alle elementer i bedriften med hovedfokus på miljøvinkling og mulige miljøpåvirkninger bedriften kan ha. Ved observasjoner eller avvik på kravene i ledelsessystemet for miljø, noteres de ilag med forslag til korrigerende tiltak.

Det følges normale revisjonsmetoder.

Det skal føres dokumentasjon både av revisjonsprogram og revisjonsresultat.

Ledelsens gjennomgang

1. Hensikt

Ledelsen må med jevne fastsatte mellomrom gjennomgå miljøstyringssystemet for å sikre at fungerer som forutsatt og at det er tilstrekkelig opp imot kravene fra både ISO 14001 og myndighetskrav. Det skal også vurderes forbedringer eller behov for forandringer.

2. Ansvarlig

HMS-leder er ansvarlig for å planlegge møtet og nødvendig informasjon for gjennomgangen av møtet.

Lederne er ansvarlig for å ha tilstrekkelig informasjon om status ved oppnåelse av miljømål og ha tilstrekkelig informasjon innhentet som er nødvendig til møtet.

3. Metode

Ledelsens gjennomgang skal gjennomføres en gang i året.

Denne omfatter:

- Det skal gjøres status for tidligere gjennomganger.
- Endringer i eksterne og interne forhold som er relevante for ledelsessystemet for miljø
- Gjennomgang om i hvilken grad miljømål er nådd
- Informasjon om bedriftens miljøprestasjon, inkludert trender angående: avvik og korrigerende tiltak, resultat av overvåking og måling, overholdelse av samfunnsplikter og revisjonsresultater.
- Om det er tilstrekkelig med ressurser for å holde vedlike ledelsessystemet for miljø
- Relevante henvendelser
- Muligheter for kontinuerlig forbedring

Det skal holdes dokumentert informasjon av gjennomgåelsen av ledelsens gjennomgåelse.